

Posudek diplomové práce TEREZY SOUKUPOVÉ

Il verbo in una scelta di grammatiche italiane dal XV al XIX secolo

FFUK, Ústav románských studií

Hned na úvod bych rád řekl, že číst tuto práci pro mne bylo opravdovým potěšením. Vím, že se nerodila snadno, a to nejen pro velkou šíři zabírané tematiky a pro relativně omezenou dostupnost pramenů, ale už pro samu volbu námětu, který – pokud si vzpomínám – patrně nemá na pražské italianistice obdoby. Konečný výsledek však rozptýlil jakékoli pochybnosti, Tereza Soukupová si s látkou poradila výtečně. Náročný námět si dokázala velmi dobře rozvrhnout, výklad je jasný a troufám si říct i poutavý, v koncepci i v traktování jednotlivých jevů přehledný. Autorka projevuje smysl pro proporce, není ani příliš úsporná ani rozvláčná a kdyby nebylo zřejmé, pro jak obtížné téma se rozhodla, téměř by se zdálo, že ji látka sama vede.

Prvním kladem této diplomové práce je výběr gramatik. Diplomantka efektivně využila studijního pobytu v Itálii, aby provedla rozsáhlou rešerši, a k analýze vybrala úctyhodný počet 18 gramatik, od proslulé *Grammatichetty* Leona Battisty Albertiho z r. 1437 až po méně známou Morandiniho a Cappucciniho *Grammatica italiana*, vydanou r. 1894. Mezi těmito dvěma póly pak figurují další pozoruhodná jména historie italské lingvistiky – Bembo, Trissino, Acarisio, Dolce, Salviati, Buommattei, Soave, Fornaciari, Petrocchi aj. O dobré orientaci v širokém a různorodém materiálu svědčí i rozhodnutí zúžit námět práce na problematiku slovesa. To autorce nepochybně umožnilo se v látce neztratit a zpracovat téma s dostatečnou důkladností, aniž zároveň riskovala, že překročí rozsah pro diplomovou práci únosný. Svou roli jistě sehrál i fakt, že sloveso jako základní slovní druh je ve středu pozornosti všech gramatiků.

Úvodní kapitola obsahuje po stručném vymezení tématu především pěknou charakteristiku všech zkoumaných gramatik a jejich autorů. Spíš jako drobná digrese pak působí stručné připomenutí gramatik latinského a řeckého starověku, s nimiž se historické gramatiky nutně konfrontovaly (*Le fonti*, s. 11).

Ústřední část se člení na tři oddíly – nejobsáhlejší je věnován morfologii, následuje kratší syntaxe a pouhé dvě strany – ve zkoumaných gramatikách pochopitelné – o slovesném vidu. Po závěrečném shrnutí jsou poslední strany věnovány primární (ta je obsáhlejší) a sekundární bibliografii a povinná resumé v italštině a češtině.

Začal jsem chválou výběru gramatik. Stejně oceňuji i zpracování tématu. Autorka se musela vyrovnat s širší materiálu, neustálenou terminologií, rozdíly v záběru a akcentech, které gramatikové jednotlivým otázkám věnují. Výklad postihuje vše podstatné včetně těchto odlišností. Zároveň působí uceleně a poskytuje velmi solidní obraz o tom, jak gramatiky v průběhu staletí vypadaly.

K práci nemám žádnou podstatnou výtku. Snad až na dvě, obě spíš formálního rázu: V bibliografických odkazech pod čarou – vedených jinak poctivě a bez chyb – by bylo vhodné vedle autora, díla a vročení uvést také stranu, o které je řeč nebo odkud je citováno. Ale chápu, že v poslední fázi práce už nebyla možnost (pro nedostupnost primární literatury) to napravit. Druhá poznámka se týká grafické úpravy. Ta je celkově pěkná a přehledná, autorka vhodně nakládá s různými typy písma, na místě je i občasné a v podobných pracích ne příliš běžné podtrhávání. Jenom kurziva v úvodních odstavcích některých kapitol po mém soudu tuto přehlednost zbytečně komplikuje. Buď jde o citace – snad ve dvou nebo třech případech – pak bych očekával uvozovky a odkaz, nebo jsou to jakási předznamenání k textu, který bude následovat, v tom případě ale není použití kurzivy v celé práci úplně konzistentní, nehledě na to, že antikva by asi posloužila lépe.

Aby nepřevládla kritika, byť je jen zcela okrajová, přidám ještě jednu pochvalu. Práce je napsána velmi dobrou italštinou. Není to poprvé, kdy Tereza Soukupová prokázala v písemném projevu své schopnosti, přesto je v diplomové práci dovedla ještě posunout. Ačkoli obvykle nevolí jednoduchá řešení, přesto formuluje výstižně a jasně, má bohatou slovní zásobu, přesně se trefila do odborného stylu. Jsem přesvědčen, že v jejím psaní je cítit potěšení z italštiny – ostatně svůj postoj ohlašuje na samém začátku vtipně zvoleným mottem.

Rád tedy závěrem konstatuji, že práci Terezy Soukupové považuji za mimořádně kvalitní, jednoznačně ji doporučuji k obhajobě a hodnotím jako výbornou.

V Praze 12. 9. 2014

Mgr. Jiří Špaček
oponent diplomové práce